

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: ع. ق. فضل‌ی

یادِ بزرگِ مردی از تاریخ

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: ع. ق. فضلی

ببرک کارمل در سال ۱۳۰۸ هجری شمسی در یک خانواده روشنفکر در قریه کمری ولسوالی بگرامی ولایت کابل دیده به جهان گشود. پس از ختم دوره تعلیمات متوسط در سال ۱۳۲۷ هجری خورشیدی در لیسه امانی راهی پوهنخی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون کابل شد. **ببرک کارمل** در سنین طفولیت مادرش را از دست داد. پدرش یک افسر عالی رتبه اردوی افغانستان بود اما وی هیچ گاه از این موقف دولتی پدرش استفاده نکرد.

شجاعت و دلیری مجاهدان اصیل راه آزادی و غازی مردان و زنان آزادی خواه افغان علیه استعمار بریتانیا از همان آوان جوانی بر وی اثر افکنده بود. بدین ترتیب نوجوانی ساختار شخصیت **ببرک کارمل** تکوین می یافت و تاریخ آتیۀ افغانستان ورود وی را در صحنه سیاست و تغییرات اجتماعی میکشانید. بلی، این انتظار بی جا نبود زیرا آنچه در روح بزرگ این شخصیت اجتماعی و سیاسی افغانستان معاصر تداعی می یافت همان نبرد و بزرگی بود که منشأ آن در تاریخ پنج هزار ساله سرزمین افغانهای شجاع سابقه طولانی داشت و در روال مبارزات بزرگ مردان تاریخ این مرز و بوم با خطوط زرین حک شده است، یعنی مبارزه داد علیه بیداد!

سالهای پس از جنگ جهانی دوم و تقسیم هند، مبارزات کانگرس ملی هند، شاخه انشعابی آن مسلم لیگ و خاصتاً مجاهدات و مبارزات پشتونخواه خیلی ها توجه وی را به خود معطوف کرده بود.

در سالهای ۱۳۳۰ **ببرک کارمل** جوان که مصروف تحصیلات عالی در پوهنتون کابل بود مفکوره دموکراسی و آزادیخواهی که در اکثر نقاط جهان در حال اوج گیری بود او را متمایل به خود ساخت که بعدها این روحیه در تقویه و انسجام جنبش روشنفکری افغانستان متبازر شد.

پوهنخی حقوق و علوم سیاسی کابل که در آن زمان یگانه مرکز پرورش کادر های سیاسی و حقوقی کشور و سایر رشته های علوم اجتماعی به شمار میرفت، به کانون گرم جنبش جوانان مبدل شده بود. در این میان نقش **ببرک کارمل** به مثابه سازمانده و مبلغ دموکراسی خواهی و ضدیت با مطلقیت نظام سلطنتی روز تا روز برجسته تر می شد و حاصل این تلاشها تاسیس اتحادیه محصلان پوهنتون کابل بود و **ببرک کارمل** به حیث مؤسس و رهبر آن، راه خود را در مبارزات جنبش روشنفکری تعیین کرد.

این امر باعث شد تا برای اولین بار ثمره مبارزات و نهضت نوجوانان که توسط روشنفکران مشهور آن زمان یعنی دکتر عبدالرحمن محمودی، میر غلام محمد غبار و مبارز جوان **ببرک کارمل** رهبری می شد

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: **ع . ق . فضل**

خشم سلطنت را برانگیزد که بالاخر شخصیت های یاد شده همراه با ده ها جوان دیگر راهی زندان شدند.

ببرک کارمل بیشتر از چهار سال زندانی ماند و بعد از رهایی از زندان دوباره به تحصیلاتش ادامه داده و در سال ۱۳۳۹ هجری شمسی تحصیلات خود را به پایان رسانید. و پس از فراغت وی از پوهنتون دوره مکلفیت عسکری را به پایان رسانید و سپس الی سال ۱۳۴۴ هجری شمسی در وزارت های معارف و پلان وقت به وظایف دولتی اشتغال داشت.

ببرک کارمل که دیگر از پخته گی های سیاسی لازم برخوردار بود افکار و اندیشه اش را مصروف ایجاد کانونهای بزرگ سیاسی ساخته که نتیجه آن ابتدا ایجاد حزب دموکراتیک وطن تحت ریاست مرحوم میر غلام محمد غبار شد.

این حزب که دارای برنامهء روشن و پروگرام دقیق و منسجم نشده بود نتوانست به کار و فعالیت خویش ادامه بدهد و در همان سال دستخوش انحلال شد. اما مفکورهء ایجاد حزب منسجم و دارای پروگرام معین نزد **ببرک کارمل** زنده باقی ماند. همین بود که در ۱۱ جدی ۱۳۴۳ ایجاد حزب دموکراتیک خلق افغانستان پس از تدویر کنگرهء آن به اشتراک شخصیت های مشهور افغانستان صورت گرفت.

در کنگرهء حزب بیانیهء اساسی به وسیلهء **ببرک کارمل** قرائت و پیشنهاد کاندیدای شادروان نور محمد تره کی به حیث منشی عمومی حزب صورت گرفت که به توافق آرای تمام اعضای کنگره رسانیده و انتخاب شد و خودشان نیز در این کنگره به حیث منشی حزب در مقام دوم انتخاب شد. همزمان با آن اولین ارگان نشراتی حزب به نام جریدهء **خلق** به نشر رسید که در آن مرام حزب انعکاس یافته بود.

ببرک کارمل در دو دورهء پارلمان یعنی دوره های ۱۲ و ۱۳ شورای ملی به حیث **وکیل شورا** به نماینده گی از فرکسیون حزب و نقش شان در تنویر اذهان مردم افغانستان از اهمیت بسزایی برخوردار بود.

ببرک کارمل پس از تغییر نظام از سلطنت به دولت جمهوری که به وسیلهء مرحوم محمد داؤد تحقق پذیرفت نقش مؤثری را در پشتیبانی و حمایت از پلان های ثمربخشی که افغانستان را در شاهراه تکاملی از عقب مانی های قرون وسطایی بیرون میکشید ایفا کرد.

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: **ع. ق. فضلی**

نقش **ببرک کارمل** یکجا با نور محمد تره کی در وحدت مجدد حزب و افزایش نیرومندی صفوف آن در سال **۱۳۵۶** متبازر بود. همچنان پس از انقلاب ثور **۱۳۵۷** به خاطر تحقق مرامی که در پیش روی حزب قرار داشت با خودگذری تا سرحد کنار رفتن از مقامات حزبی و دولتی و تقررش به حیث سفیر در کشور چک و اسلواکی به خاطر حفظ وحدت و یکپارچه گی حزب و صفوف آن و جلوگیری از تضعیف نیروی حزب از جملهء خصایل وقف پذیری اش را تشکیل میداد. و هم او بود که پس از عودت مجدد و تقبل مسؤولیت حزبی و دولتی بر اساس فیصلهء حزب صدای رسای باز هم فشرده گی و همبسته گی رزمی حزب واحد دموکراتیک خلق افغانستان را بلند کرد و از تمام صفوف حزب دعوت به عمل آورد تا وحدت و همبسته گی رزمی حزب را چون مردمک چشم حفظ کنند.

در طی مدت بیشتر از **پنج** سال مسؤولیت حزبی و دولتی در تمام گردهمایی ها اعم از کنفرانس ها، پلینوم های حزب و همچنان نشست های با عظمت از قبیل جرگه های سران و موی سفیدان اقوام و قبایل، نشست های که با سران ولایات کشور، خلاصه در تمام شئون زنده گی حزبی و دولتی داشتند، تکیه بالای وحدت حزب، جلب توده های وسیع به دور حزب، جلب و پشتیبانی و حمایت قاطع مردم از پلانهای انسانی که حزب و دولت به دوش گرفته بود کرده و پیوسته تأکید میکرد که صلح سراسری کشور تأمین شود و به مداخلات خارجی در تعیین سرنوشت کشور خاتمه بخشیده شود.

و از فرزندان کشور که آگاهانه و یا ناخودآگاه سلاح در دست علیه مردم خویش جنگ و خونریزی را پیشه گرفته بودند دعوت به عمل می آورد تا سلاح را در زمین گذاشته به قتل و خونریزی خاتمه بخشیده و به اعمار افغانستان کشور مشترک افغانها سهم شایستهء خویش را ادا کنند.

ببرک کارمل پس از بازنشسته گی نیز یگانه شعار و خواستش صلح، قطع جنگ و خونریزی بود. از پلان پنج فقره پی سازمان ملل متحد حمایت و در توضیح آن پلان به خاطر قطع خون ریزی مستمراً توجه ملاقات کننده گان خود را که از دورهء تقریباً سه سال دوری از میهن از مسکو بازگشته بود گوشزد میکرد.

دریغا که این پلان با مداخلات مستقیم و بیشتر اجنبی نقش بر آب شد و **ببرک کارمل** که باقی ماندن بیشتر در کابل پایتخت کشور برایش نا ممکن شد به شمال کشور در شهر حیرتان بیشتر از سه سال را در شرایط ناگوار اقلیمی به سر برد و وضع مزاجی و صحتی اش روز به روز خراب و به وخامت گرایید. تا این که در عقرب **۱۳۷۵** جهت تداوی به مسکو انتقال و تقریباً پس از یک سال تداوی بدون نتیجه در

۱۴ قوس داعی اجل را لبیک می گوید. خاطره اش جاودان و نامش گرامی باد!

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: **ع. ق. فضلی**

ببرک کارمل به حیث شخص با تقوی به جز چند جلد کتاب و لباس تنش بیشتر از مال و متال دنیوی چیزی نیاندوخت. **ببرک کارمل** متاهل بود، **چهار فرزند** (دو پسر و دو دختر) از خود به جا گذاشت.

ببرک کارمل به مثابه یک سیاستمدار بزرگ فراموش ناشدنی افغانستان از مجموع **۶۷** سال حیات گرانبهای خود در حدود **پنجاه سال** آن را در مواضع مختلف حیات سیاسی و اجتماعی جامعه افغانی با اشتراک مستقیم در سنگر معین سیاسی در پهلوی هموطنان خویش در دشوارترین مراحل تاریخ ایستاد. موصوف در مبارزات مردم افغانستان طی مراحل مختلف پیوسته در سنگر عدالت خواهی، دموکراسی طلبی و تطبیق قانونیت تأکید می ورزید و تمام خرد و تجربه اش را در این عرصه به کار انداخته بود.

ببرک کارمل به مثابه یکی از بنیان گذاران اصلی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، بعد از رهایی از زندان تلاش وسیعی را روی دست گرفت تا در بسیج روشنفکران و تشکیل سازمان سیاسی پی که دارای پروگرام روشن و از دیسیپلین لازم برخوردار باشد و برای سعادت انسانی جامعه و رهایی آن از انواع فقر و شکوفایی وطن در راه یابی به سوی تمدن معاصر جهانی قادر باشد اقدام کند. موصوف موفق شد با ایجاد تفاهم با روشنفکران دارای خواست های انسانی که اکثراً با وی در زمانی که در رهبری جنبش جوانان در دوره **هفتم** شورا یا نهضت مشروطیت سوم آشنایی و همکاری داشتند، پیمان ایجاد اولین حزب متشکل و با انضباط سازمانی را شالوده ریزی کنند.

اول جنوری سال **۱۹۶۵** مطابق **۱۱** جدی **۱۳۴۳** با اشتراک تنی چند از همفکران مبارز شامل دید های مختلف جامعه به تدویر کنگره مؤسس حزب موفق شد، که در آن پروگرام کار یا برنامه عمل و مسایل تشکیلاتی تصویب شد. کنگره کار خود را موفقانه به پایان رسانید. در بخش تشکیلاتی **نور محمد تره کی** به حیث اولین منشی عمومی ح.د.خ.ا. تعیین و همچنان **ببرک کارمل** به حیث منشی دوم حزب برگزیده شد.

بر اساس فیصله کنگره، **اولین** ارگان نشراتی حزب به نام «**خلق**» که ناشر اندیشه های دموکراتیک مردم افغانستان بود با نشر اولین برنامه حزب به روشنگری در میان مردم و اقشار محروم از حقوق حقه سیاسی شان می پرداخت. **دومین** ارگان نشراتی حزب که ادامه منطقی نشرات جریده «خلق» بود به نام «**پرچم**» به پخش و اشاعه افکار روشنفکران در راستای اندیشه های دموکراتیک مردم افغانستان به فعالیت آغاز کرد.

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: **ع. ق. فضل**

با آن هم حزبی که با مرام خدمت گذاری برای کافه ملت اساس گذاری شده بود از طریق نشر همین ارگانها بسیج عده زیادی از روشنفکران به دور حزب و سایر سازمانها موفق شد.

زنده نام **ببرک کارمل** در بیانیه تاریخی اش به مناسبت گشایش اولین کنفرانس سراسری حزب به تاریخ **۲۳ حوت ۱۳۶۰** ضرورت تاریخی ایجاد حزب را چنین توضیح می کند: "هنوز در آغاز قرن ما دموکرات های برجسته افغان چون جلال آبادی، طرزی و دیگران به مثابه طرفداران معتقد ترقی واقعی وطن، مردم را دعوت به وحدت ملی به نام آینده بهتر و تابناک می کردند. جنگ سوم افغان و انگلیس وحدت وطن پرستانه را تقویت بخشید و باعث اعتلای نیرومند جنبش دموکراتیک شد و همه نیروهای مترقی کشور را فعال ساخت.

ادامه و رشد بعدی این جریانات را نهضت مشروطه خواهی اول، اصلاحات مترقی امیر امان الله، نهضت دوم مشروطه خواهی، نهضت دوره هفتم شورای ملی و جنبش مردم افغانستان به خاطر اصلاحات دموکراتیک علیه سیاست مستبدانه رژیم های ارتجاعی تشکیل میدهد. همه اینها شاهد گویای موجودیت نیازمندی عظیم تاریخی مردم ما به ترقی واقعی و همه جانبه بود. در نتیجه رشد نیرومند همین نیازمندی های جامعه حزب ما به وجود آمد."

زنده یاد **ببرک کارمل** به مثابه یک سیاستمدار معتدل به اصل مبارزه سیاسی و توسل به شیوه های عدم خشونت در میان حزب و جامعه شهرت کامل کمایی کرده بود. از این شیوه- شیوه مبارزه پارلمانی را طی اشتراک **دو** مرتبه در انتخابات ولسی جرگه و مبارزات انتخاباتی و ایراد بیانیه ها در اجتماع شهریان کابل و سایر ولایات افغانستان متد مؤثری برای رشد فکری جامعه و بسیج روشنفکران و اشتراک همه جانبه شان در روند دموکراسی میدانست.

وی با تمام با تمام محدودیت های که از طرف پلیس هیئت حاکمه بر وی تحمیل می شد، از خواست های بر حق روشنفکران، محصلان، شاگردان معارف، کارگران فابریکه ها و نهضت زنان افغان با براه اندازی مارشها، میتینگ ها و ایراد بیانات سیاسی که در طول تاریخ افغانستان سنگ بنای اساسی مترقی و پخش ادبیات خیلی ها غنی سیاسی بود به مثابه مدافع خواسته های همگانی اشتراک میکرد.

در پارلمان زنده یاد **ببرک کارمل** پیوسته از این خواسته ها پشتیبانی به عمل می آورد و تلاش و سعی لازم مبذول میداشت تا قوانین به نفع توده های عظیم مردم افغانستان و تضمین فعالیت های آزادانه

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: ع. ق. فضل‌ی

سیاسی برای آنها تدوین یابد، حقوق اصناف و آزادیهای دموکراتیک برای نسل های جوان کشور تأمین شود.

ببرک کارمل تقریباً در همهء تظاهرات که از منافع ملی مردم افغانستان دفاع به عمل آمده است با ایراد بیانیه و پخش اهداف و عقایدش پرداخته و از این طریق توانست به یکی از چهره های تابناک مبارزات علیه استبداد و بی قانونی و پشتیبان دموکراسی در کشور مبدل شود.

اشتراک در تظاهرات و مارش های خیابانی به خاطر همبسته گی با جنبش جوانان و تقبیح اعمال نابخشودنی علیه جوانان مبارز وطن دوست، در تظاهرات همه سالهء جوانان در **سوم عقرب** که به روز همبسته گی با جوانان مسمی شده بود، از جملهء مارش های تاریخی به شمار می آیند که زنده یاد **ببرک کارمل** همه ساله در آن اشتراک و به ایراد بیانیه می پرداخت. همچنان اشتراک در اعتصابات کارگران فابریکه های جنگلک، خانه سازی و نساجی که در مقابل شرایط نا مساعد کار و مزد راه اندازی می شد در کنار کارگران قرار داشت.

یکی دیگر از مارش ها و میتینگ های که **ببرک کارمل** پیوسته در آن اشتراک داشت مارش ها و میتینگ های بود که جهت همبسته گی با خلق های پشتون و بلوچ که از سالیان متمادی تحت استعمار بریتانیا و بعداً در قید اسارت دولت نو تاسیس پنجابی ها به نام پاکستان قرار دارند همه ساله به تاریخ **نهم** سنبله در شهر کابل و سایر نقاط افغانستان برگزار می شد.

موج تظاهرات خیابانی که به ذات خود شکل مبارزهء مسالمت آمیز و اجتناب از خشونت به حساب می آید به مثابهء سنگ بنای دموکراسی و تحقق منافع ملی و ترقی واقعی دانسته میشد و از این طریق راه برای نیروهای ملی و دموکرات افغان باز می شد تا بدون دست بردن به اسلحه خواست های شان را با هیئت حاکمهء وقت در میان گذاشته و از آنها در رفع مشکلات عدیده پی که مردم افغانستان بدان دست و گریبان بودند و عقب مانده گی شدید آنها را تهدید میکرد پرده برداشته شده و به تدریج همهء مردم بر علیه این عوامل منفی حیات اجتماعی و اقتصادی حاکم بر زنده گی جامعه پی ببرند و در راه علاج آن بسیج شوند که شدند.

ببرک کارمل در رابطه به اجرای مراسم مذهبی و رعایت عام و تام احکام دین مبین اسلام در همهء خطابه ها و بیانیه هایش تأکید به عمل می آورد و در زمینهء پیاده شدن وعده ها و تأکیدات در طول

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: ع. ق. فضلی

دورهء کارش به حیث رییس جمهور افغانستان خدمات چشم گیری را در این ساحه مبذول میداشت که نظیر آن در کمتر دوره های افغانستان **قرن بیست** به مشاهده رسیده میتواند. وی اساس این مفکورهء ملی خود را در بیانیهء **۵ دلو ۱۳۵۸** چنین اظهار کرد: «بنا به صلاحیتی که از جانب حزب و شورای انقلابی ج.د.ا. به اینجانب تفویض شده است اعلام میدارم که دین مقدس اسلام و رسوم و عنعنات ملی ما از اجداد و نیاکان ما به حیث میراث گرانمایه برای مردم ما به جا مانده و هیچ کس حق ندارد علیه آنها قرار گیرد.

دین مقدس اسلام، رسوم و عنعنات پسندیدهء اقوام، ملیت ها و خلق های کشور ما اصول جدا ناپذیر نام ملی و فرهنگ ملی و گنجینه های گرانبهای معنوی وطن عزیز ما هستند...

یکی از شعارها و هدفهای انقلاب را احترام خدشه ناپذیر به دین مقدس اسلام و رهایی رسوم و عنعنات ملی مردم از تحت تبعیض و هرگونه قید و بند تشکیل میدهد...

متأسفانه جنایات بزرگی را علیه مردم نجیب ما، علیه دین و معتقدات پسندیدهء اقوام، ملیت ها و خلق های شریف کشور ما مرتکب شدند. انسان های صاحب عقیده و مذهبی را به خاطر مذهب و عقیده شان مورد تعقیب قرار دادند و سرکوب کردند، اهل تسنن را در برابر اهل تشیع، یک قوم را علیه قوم دیگر، یک ملیت را در برابر ملیت دیگر، یک ولایت را علیه ولایت دیگر تحریک کردند و میان مردم ما نفاق افکندند...

روحانیون شریف و برجسته، حضرات، علمای دینی و مذهبی، مولوی ها، علامه ها، شیوخ، واعظین، خطیب ها، پیران، فقیران، ملا ها و طالبین دین و بزرگان و سران اقوام مختلف را تحقیر، توهین، تعقیب و بازداشت کردند، شکنجه دادند، به زندانها افکندند و به شهادت رساندند. تعداد زیادی از روحانیون، حضرات، ملا ها و بزرگان اقوام ما به خاطر نجات خود به ترک خاک و وطن عزیز خویش مجبور شدند و تعدادی از آنان در تحت تأثیر تبلیغات دشمنان فریب خوردند و در راه نادرست مبارزه بر ضد منافع مردم خود گام گذاشتند.

بعد از شش جدی **۱۳۵۸** همهء روحانیون و مردم مسلمان ما که محبوس بودند بر طبق فیصلهء حزب د.خ.ا. به سلسلهء اقدامات جدی علیه کارهای خیانت آمیز از حبس رها شدند و اکنون آزاد و بدون هراس و ترس عبادات و شعایر مذهبی خویش را به جا می آورند. احترام کامل به معتقدات دینی و

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: ع. ق. فضلی

مذهبی، به سنن و رسوم آنان صورت میگیرد و مطابق به سن و سال، استعداد و علاقمندی به کار برای خدمت به مردم و وطن خویش جلب میشوند...

یک بار دیگر رسماً و علناً شورای انقلابی و حکومت ج.د.ا. قاطعانه و صادقانه آزادی عام و تام عقاید، مذاهب، رسوم و سنن ملی مردم کشور را، آزادی کامل اجرای مراسم و عبادات مذهبی مردم اعم از اهل تسنن و تشیع را بر طبق اصول دین مبین اسلام در مساجد، تکیه خانه ها، عبادتگاه ها، خانقاه ها و خانه ها، آزادی انجام شعایر دیگر مذاهب را که به عنوان ارثیه های نیاکان آنان باقی مانده، آزادی تمام مذاهب را که با اصول انسانی و انساندوستی تضاد ندارند، مصونیت و امنیت جامعه اسلامی ما و مردم ما را به مخاطره نمی اندازند اعلام میدارد. هم چنان با قاطعیت اظهار می شود کسانی که بخواهند نسبت به معتقدات دینی و مذاهب، نسبت به سنن و عنعنات مردم ما بی احترامی کنند، مردم مسلمان ما را بنا به معتقدات شان مورد تحقیر و توهین و تحت فشار قرار دهند قانوناً جلب و بر طبق قوانین دولتی مجازات خواهند شد...

هم چنان اعلام میشود آن عده روحانیون، ملاها، علما و بزرگان اقوام و اتباع کشور که خاک افغانستان را ترک گفته اند در صورت بازگشت به خاک و وطن خویش مورد احترام قرار میگیرند، آزادی و مصونیت آنان تضمین می شود، درجات، مقامات، دارایی های غضب شده و آزادی کار و فعالیت آنان در صورتی که بر ضد منافع ملت و دولت و بر ضد تمامیت ارضی، استقلال ملی و حاکمیت ملی کشور قرار نگیرند، اعاده میشود...

ما به مردم شریف خویش اطمینان میدهیم که این بیانیه بنا به حکم وجدان پاک، بنا به احترام عمیق ما نسبت به خلق ما و به ارثیه های گرانبهای آنان، بنا به علاقمندی و دلبسته گی شدید ما به سعادت و نیکبختی مردم ما و نسبت به امر تأمین آزادی و دموکراسی در کشور صورت گرفته است.

زنده باد مردم مسلمان، آزاد و نجیب و شجاع افغانستان...!»

در این دوره ارقام و واقعیت ها گواهی میدهند که برای اولین بار در تاریخ کشور برای آن که در امور دینی و مذهبی خدمات بزرگ صورت پذیرفته بتواند وزارت خانه ی به نام شوون اسلامی و اوقاف تأسیس شد تا از آن طریق دروس دینی، نشر و توزیع آثار و کتب مقدس با سهولت تمام در دسترس مردم متدین و شجاع افغانستان قرار گرفته بتواند.

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: ع. ق. فضل‌ی

همچنان در حدود ۱۲۵۰۰ دوازده هزار و پنج صد محراب مسجد در سراسر کشور اعمار، ترمیم و در دسترس همگان قرار گرفت، اماکن مقدسه برای همه باز و ملاها و متولیان از مدد معاش و کوبون ارتزاق مستفید می شدند. اجرای فریضه مبارکهء حج سالانه با پذیرش بیشتر از ۵۰٪ پنجاه در صد مصارف ذریعهء دولت برای در حدود ۴۰۰۰۰۰ چهل هزار تن حجاج افغانی میسر شد.

ارقام و حقایق بازگوکننده آن است که خدمات مذکور به تناسب ۵۰ پنجاه سال گذشته بیشتر صورت گرفته و هم چنان به تناسب دوران حکومت «جهادی!» ها در حدود ۶۰ شصت مرتبه (به استثنای اعمار و ترمیم مساجد که اصلاً قابل مقایسه نمی باشد) بیشتر به دین مقدس اسلام خدمت گذاری به عمل آمده است. این مطلب درست حقانیت وعده های نخستین خطابه به مردم مسلمان و شرافتمند افغانستان را بازگو میکند.

ببرک کارمل در شرایط بسیار پیچیده و ناگوار مسؤولیت عظیمی را عهده دار شد. مسئولیتی را که در ۲۴ ساعت رادیوهای ضد انقلاب ثور ۱۱۰ ساعت نشرات بر علیه آن مبذول میداشتند. بلی، مسئولیتی را که تنها در ۷۲ ساعت توانست چند کیلو گرام وزن بدنش را صرفاً **توافق** با این وظیفهء خطیر از بین برد. وی به مجرد قرار گرفتن در این موقف با صدور فرمان عفو عمومی، دعوت به تشکیل جبههء متحد ملی به نام پدر وطن، تشویق سرمایه داران ملی و تجار، خدمت گذاری به دین مقدس اسلام به کار آغاز کرد.

اقتصاد ویران شده و ادارهء فروپاشیده و اردوی **یازده** مرتبه تصفیه شده... کاری نبود که تصور شود طی ۲۰ سال و یا ۳۰ سال دیگر جبران شود. اما در همهء این عرصه ها در طول **سه** سال ارقام و حقایق گواهی میدهد که چنان با سرعت و پشت کار این مأمول صورت گرفت که در بعضی موارد حتی در طول تاریخ معاصر افغانستان کم نظیر است.

مثلاً تشکیل اردوی نیرومند مدافع استقلال و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی افغانستان از ۴۵ چهل و پنج هزار نفر به چهارصد هزار ۴۰۰۰۰۰ تن، با مجهزترین سلاح ها و تکنیک محاربوی، ایجاد واحدهای اداری در تمام کشور که قبلاً از حاکمیت بریده بودند، تشکیل نیروهای خودی و دفاع از انقلاب، رشد متداوم اقتصاد که همه ساله قوس سعودی را می پیمود، فراهم کردن زمینهء کامل ادای فرائض دینی برای مردم مسلمان و متدین افغانستان و هم چنان فراهم آوری زمینه برای ادای مراسم و مناسک ادیان اقلیت، سهیم ساختن همهء اتباع کشور در حاکمیت، اعم از خورد و بزرگ بدون تبعیض، گسترش

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: **ع. ق. فضلی**

معارف و فرهنگ ملی، حفاظت از آثار باستانی و موزیم ها و ایجاد موزیم های جدید، تربیه کادرهای ملی و متخصصان افغانی و طرح و تطبیق سیاست کادری در همهء ساحات، توجه به حقوق زنان و رعایت و قانونی گرداندن برابری حقوق زن و مرد، تدوین اصول اساسی ج.د.ا.، کودیفیکشن قوانین (مجموع قوانین)، ایجاد ادارهء نوین مطابق نورم های قبول شده در سطح کشورهای پیش رفته، نشر کتب و آثار سیاسی، فلسفی، تاریخی، ادبی، دینی (چاپ قرآن مجید و تفسیر شریف در مطبعه ی دولتی) و غیره و غیره در اثر کار شباروزی همهء روشنفکران جامعه در پهلوی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، تشکیل اتحادیه های صنفی، کوپراتیف های دهقانی، انجمن نویسنده گان و شعراء اتحادیهء ژورنالیستان، اتحادیهء روشنفکران ایجادگر، انجمن حقوق دانان، گسترش فعالیت اکادمی علوم و ده ها انجمن و اتحادیهء خورد و بزرگ دیگر به طور سیستماتیک نظامی را به وجود آورد که مبین یک سیستم منظم اداری و دولتی تحت برنامهء ملی، دموکراتیک می باشد، تحقق پذیر گردانید. کشور از وحشت و ترور روز تا روزهایی می یافت، ثبات و استقرار اوضاع تأمین می شد. کشور از طریق ۹ زون اداره میشد. و همچنان خنثی کردن دسایس از بیرون سازمان یافته مخصوصاً از پاکستان و ایران که مرکز تجمع بیش از **یک صد و پنجاه هزار** نفر تخریب کار و تروریست بر علیه جهان اسلام و مردم متدین و آزادی دوست افغانستان مبدل شده بود.

این ترکیب مستند در نزد بخش های امنیتی افغانستان و کشورهای همسایه ثبت شده است، استخدام از مصر، الجزایر، اردن، عربستان سعودی، اسرائیل، چین، فرانسه، انگلستان، ایالات متحدهء امریکا و چند کشور دیگر در عملیات ضد دولت افغانستان اشتراک می کردند که امروز همهء آن تروریستان به مثابهء دست شکستهء حوالهء گردن صاحبش شده امنیت و حاکمیت همان کشورها را مورد تهدید قرار میدهند. اما باز هم با آن مجادله صورت میگرفت و مردم روز تا روز به شخصیت **ببرک کارمل** احترام قایل می شوند.

ترکیب سازمان های سیاسی و اجتماعی رو به افزایش بود چنانچه بزرگ ترین نهاد سیاسی و اجتماعی یعنی جبههء ملی پدر وطن موفق شد در ظرف **پنج** سال به تعداد **یک میلیون و یک صد هزار** تن افغان را به دور خود متشکل کند. کمتر ساحهء در دوران **ببرک کارمل** سراغ شده می تواند که آهنگ رشد و قوس سعودی نداشته باشد.

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: **ع. ق. فضل‌ی**

مسافرت‌های **ببرک کارمل** در خارج کشور که مبین احترام به استقلال ملی و تمامیت ارضی و حاکمیت ملی مردم افغانستان می باشد، زمینه را برای جلب همکاری های گسترده بین المللی برای اعمار افغانستان نوین مساعد گردانید و در عرصه دیپلماتیک تأمین روابط با ۸۲ کشور جهان، عضویت فعال آن در سازمان ملل متحد، نهضت عدم انسلاک و اشتراک هیأت های افغانی در صدها کنفرانس و سمینار بین المللی، و برافراشتن بیرق ملی سه رنگ افغانستان در سراسر جهان با موجودیت سفارت های فعال و نماینده گی های سیاسی و کنسولی افغانی در همه جا این ادعای بی پایه را که جز توهین به ملت افغان، به مردم آزاد منش و مقاوم آن چیز دیگری بوده نمیتواند کاملاً خنثی میساخت.

این مشکلی است که هر افغان دیگر به ماهیت آن پی برده هر فردی در جهان میدانند که جنگ سرد و مناسبات بین المللی انقطاب یافته باعث شد تا همهء این رویداد ها تحت شعاع قرار گیرد و مخصوصاً مردم زحمتکش و تشنه به ترقی افغانستان از آن سخت متضرر شوند و دیده شد که این حرف ها جز دروغ های تاریخی چیزی بیش نیست و بازی است جنایتکارانه به مال ملت های خورد در حال توسعه و کمترین انکشاف یافته .

و یا همه نعره میزدند که شوروی ها برای رسیدن به آبهای گرم جنوب افغانستان را اشغال کرده اند . آیا آنانی که این مطلب را طوطی وار تکرار می کنند متوجه شده اند که همین طرز فکر باعث تجزیهء افغانستان و در قدم اول محروم شدن خود مردم افغانستان از آبهای ساحلی و تجارت آزاد در بحر شدند، و بریتانیای کبیر کشور افغانها را در غصب پنجابی ها داد.

هر گاه آن عملیات بزرگ علیه "روسها" برای نرسیدن به کراچی و آب گرم که امروز موجودیت نیروهای بحری آنها در همهء آبها و تجارت بحری آنها در همهء نقاط جهان مشهود است جز تداوم بدبختی مردم افغانستان کدام حرف دیگری را با خود دارد؟ برای اولین بار باید اعتراف کرد که این افغانها اند که باید به آبهای ساحلی خود دست بیابند و از محکوم بودن محاط به خشکه که استقلال و حاکمیت ملی آن را مورد تحدید قرار میدهد رهایی یابند .

پروپاگندهای وسیع تخریب کننده عزم **کارمل** را برای ترقی کشورش راسخ تر ساخت و هر روز چون فولاد آب دیده بر تلاش و سعی اش برای رسیدن به مدارج ترقی و رهایی از عقب مانده گی عمومی اجتماعی بر مبارزاتش می افزود. وی قادر شد طی دوران کارش به حیث زعیم و شخصیت ملی و سیاسی افغانستان خود را ثبت تاریخ کند.

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: **ع. ق. فضل**

در اینجا نکتهء دیگری که پیوسته انگشت انتقاد بر **ببرک کارمل** دانسته میشد موجودیت نیروهای شوروی در افغانستان بود. شخص **ببرک کارمل** برای این که این مطلب راه حل منطقی خود را پیدا کند پیوسته در صدد طرق لازم برای از بین بردن علت ورود آنها به افغانستان بود. اعلامیهء می ۱۹۸۰ و بعداً در ماه اگست ۱۹۸۱ اعلامیه های وسیع در این رابطه پخش شد و مخصوصاً از دو کشور ایران و پاکستان تقاضا به عمل آمد تا مذاکرات مستقیم را با دولت افغانستان آغاز کنند و تمام مسایل مطرح بحث را بالای میز مذاکره حل کنند که هر دو کشور از اشتراک در مذاکرات اجتناب کرده و از لحاظ تاریخ مسؤولیت تخریب و ویران گری و مرگ بیشتر از یک و نیم میلیون افغان که از طریق سرزمین های آنها صادر می شد به عهده گرفتند.

ببرک کارمل به هر حال از ملل متحد دعوت به عمل آورد تا این مذاکرات را سازماندهی کند و مذاکرات ژنیورا که هدف آن از بین بردن علل ورود قطعات نظامی شوروی در افغانستان و عودت آنها به شوروی بود به صورت غیر مستقیم پذیرفت. زیرا به خوبی میدانست که این بهانه همهء دستاورد ها، قربانی ها، سازماندهی ها و هزاران سعی و تلاش خسته گی نا پذیر مردم افغانستان و حزب را به باد فنا میدهد و دشمنان افغانستان برای ترویج بی اعتمادی و نفاق میان افغانها از آن بهره کشی می کنند.

بعد از تغییرات در عرصهء روابط بین المللی و ضرورت از بین بردن فضای بی اعتمادی و ختم جنگ سرد بدون آن که در مورد افغانستان تصمیم معقول و همه جانبه اتخاذ شود ضرورت کنار رفتن **ببرک کارمل** در حالی که همهء عرصه های زنده گی افغانها در حال رشد و انکشاف قرار داشت و امنیت روز تا روز در شهرها و قصبات کشور پهن میشد مطرح بحث بود.

در سال ۱۹۸۶ **ببرک کارمل** از مقام رهبری حزب و دولت، در نتیجه فشارهای خارجی ناشی از خیانت عده پی از رهبران مرتجع و خائن اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در راس آن گورباچف و برقراری سیستم نوین جهانی به رهبری امپریالیزم جهان خوار امریکا، استعفا کرد و دلایل لازم را در استعفا نامه اش روشن اظهار کرد. موصوف بعد از مدت کوتاهی برای مدت **چهار** سال به اتحاد شوروی **مخالف** ارادهء خودش **جبراً** فرستاده و **تبعید** شد و پس از آن به اساس تصویب پلینوم کمیتهء مرکزی حزب به وطن برگشت و طی سالهای بعدی در آنجا باقی ماند.

ببرک کارمل بعد از تغییر رژیم که دشمنانش فکر میکردند اولین فردی است که از افغانستان فرار داده شود با مقاومت تمام تا آخرین لحظه پی که توانایی جسمی اش تقاضا میکرد خاکش را ترک نگفت و به

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: **ع. ق. فضل‌ی**

حیث یک افغان در میان مردمش زنده گی کرد و به اثبات رسانید که وی مرد زنده گی و مبارزه، پایمردی و وطن پرستی، راست کاری و خدمت گذاری به افغانستان عزیز بوده است.

اما با وخامت هر چه بیشتر وضع صحی اش به اساس مشورت دکترها و تقاضای خانواده و دوستانش بدون آن که هیچگونه تمایلی برای معالجه اش نشان بدهد به خارج سفر کرد و به تاریخ **۱۰ قوس** مطابق **اول** دسامبر **۱۹۹۶** در یکی از کلینیک های مرکزی شهر مسکو جان به جهان آفرین داد و نامش را به نام مردی در دل زمانه ها جاودانه کرد.

جنازه اش با عزت و اکرام خاص مهاجرین رنجدیده افغان در فدراسیون روسیه و سایر کشورهای اروپایی و جمع غفیری از اعضای حزبش به تاریخ **۵** دسامبر به وطن انتقال و بعد از مراسم بزرگ بخاک سپاری که در آن نماینده گان تمام اقشار، اقوام، روشنفکران، افسران، سربازان، کارگران و دهقانان، زنان، مردان، متعلمان و محصلان اشتراک داشتند فاتحه اش با احترام کامل به حیث شخصیت معنوی و ملی افغانستان بجا آورده شد و از خود خاطرات فراموش ناشدنی و راه پرافتخار وطن پرستی و مبارزه پی به خاطر شکوفایی وطن و سعادت انسان آن را به نسل موجود و نسل های آینده به میراث گذاشت.

از حادثه غم بار درگذشت بزرگ مرد تاریخ معاصر افغانستان **ببرک کارمل** عزیز زمان زیادی نمیگذرد اما هر چه بیشتر فاصله پیدا می کنیم و با مرور زمان به پیش میرویم، عظمت آن مرد ستبرگ بیشتر آشکار میشود و عشق به او در اعماق قلبهای مردم مظلوم و رنجدیده ما بیشتر نفوذ می کند و کمبود وجود شان در ساحهء سیاسی، اقتصادی، و اجتماعی کشور و حزب بیشتر از گذشته احساس می شود. با تأسف عمیق امروز **ببرک کارمل** دیگر در میان ما نیست، حزب ما یک رهبر شایسته، یک مبارز راستین و وطنپرست اصیل و آموزگار توانا و مجرب را از دست داد و این بدرستی ضایعه بزرگ جبران ناپذیر برای جنبش چپ انقلابی کشور، حزب، مردم و وطن ما است. او دیگر در میان ما نیست، ولی نام او، کارنامه های او مکتب او، اندیشه های پاک و انسانی او، میهن پرستی و انسان دوستی او، مبارزات و خدمات او صفات نیک و پاکیزه گی او گرامی و فراموش ناشدنی است. **ببرک کارمل** برای ما و نسل های آینده کشور ما الگوی است در مبارزه ما به خاطر سعادت انسان زحمتکش. نام او و خاطرات فراموش ناشدنی او برای همیشه جاویدان است. صفات نیک اوست که وی را برای همیشه در قلب های ما زنده نگاه میدارد.

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: ع . ق . فضلی

خاطره اش گرمی و نامش جاویدان باد!

تهیه، تدوین و تایپ کامپیوتری از: ع . ق . فضلی

توجه:

کاپی و نقل مطالب از « اصالت » صرف با ذکر منبع و نام « اصالت » مجاز است.
کلیه ی حقوق بر اساس قوانین کپی رایت محفوظ و متعلق به « اصالت » می باشد.

Copyright©2006Esalat

www.esalat.org